

Concept-beleidsplan vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal 2024-2026

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan 2024-2026, een meerjarenbeleidsplan dat elk jaar wordt bijgesteld. We hebben gekozen voor een meerjarenplan omdat de uitdagingen in het Markdal niet jaarlijks drastisch veranderen en omdat het eenvoudig jaarlijks is aan te passen.

Wij hebben in ons, eind 2022 gepresenteerde, visiedocument laten zien wat de grote uitdagingen zijn in het Markdal, wat onze doelen zijn en hoe wij aankijken tegen onze rol en positie als vereniging. Wat voor ons zonneklaar is dat wij beperkte tijd en menskracht hebben. Onze kracht ligt in onze ideeën en het verbinden van alle belanghebbende partijen. Uiteindelijk gaat het om het bereiken van synergie. We zijn er van overtuigd dat het effect van samenwerking tussen de direct betrokkenen bij de vereniging (vrijwilligers, transitieteam en bestuur), bestuurlijke organisaties (provincie, gemeenten, waterschap), terrein beherende organisaties, natuurverenigingen en niet te vergeten de agrariërs groter is dan wat elk van de afzonderlijke partijen zou kunnen bereiken.

1) Werkwijze

De voorliggende uitdagingen en de noodzakelijke gebiedspecifieke oplossingen vragen om een open en constructieve relatie met alle (invloedrijke) spelers in het gebied. Als vereniging kiezen wij voor een aanpak die betrouwbaarheid, transparantie en respect voor alle belanghebbenden uitstraalt. Zoals in ons visiedocument is aangegeven, zien we ons als:

- Belangenbehartiger van een duurzaam en vitaal (stroomgebied van het) Markdal
- Hoeder van gemaakte afspraken en plannen
- Verbinder tussen de belanghebbenden
- Antenne van wat er leeft onder bewoners, gebruikers, beheerders, agrariërs en grondeigenaren
- Aanjager en initiator van nieuwe visies, ideeën en initiatieven

Hoewel wij in beginsel altijd zullen kiezen voor een constructieve benadering, wil dat niet zeggen dat we onze kritische houding laten varen als er in het Markdal zich ontwikkelingen voordoen die niet stroken met onze opvattingen.

2) Herinrichting

Markdal-Zuid

We hebben als vereniging meegewerkt aan de totstandkoming van het projectplan Waterwet dat betrekking heeft op de herinrichting van het zuidelijk deel van het Markdal, de Boven Mark tussen de Belgische grens en stuw Galder.

De vereniging heeft een adviesrol gehad in het Breed Bestuurlijk Overleg en het ambtelijk overleg van het Waterschap. Zij heeft intensief geadviseerd over de conceptplannen. De expertgroep Water en Natuur van de Vereniging heeft de nodige (gebieds)kennis ingebracht. Het plan is eind oktober 2023 goedgekeurd en zal medio november van start gaan.

a) De vereniging zal in 2024 en verdere jaren blijven deelnemen aan het bestuurlijk en ambtelijk overleg en er op toezien dat de plannen worden uitgevoerd zoals beschreven in het projectplan.

Markdal-Noord

In februari 2023 heeft het Dagelijks Bestuur van Waterschap Brabantse Delta ingestemd met de procesaanpak Markdal-Noord en is hiervoor aanvullend voorbereidingskrediet vrijgegeven. Het is op dit moment nog onduidelijk wanneer er gestart wordt met de ontwikkeling van plannen voor de herinrichting. Door het Waterschap is toegezegd dat de vereniging intensief zal worden betrokken bij de planvorming.

b) De vereniging zal in 2024 en verdere jaren haar adviesrol blijven vervullen bij de planvorming ten aanzien van Markdal-Noord.

Restopgaven Voorlopig Ontwerp

We hebben vastgesteld dat het projectplan Waterwet voor Markdal-Zuid geen integrale vertaling is van de gemaakte afspraken tussen alle partijen in het Markdal, die in 2019 zijn vastgelegd in de bestemmingsplannen van zowel de gemeente Breda als Alphen-Chaam en die verder zijn uitgewerkt in het, door alle partijen in November 2020 geaccepteerde, Voorlopig Ontwerp. Dit is erkend door het Waterschap en op dit moment wordt door het Waterschap en de Vereniging geïnventariseerd welke restopgaven er zijn. Op basis daarvan zal gezamenlijk worden nagegaan hoe deze restopgaven kunnen worden aangepakt.

c) De vereniging zal in 2024 en verdere jaren haar adviesrol blijven vervullen bij de planvorming ten aanzien van de rest-opgaven.

Gebiedsprogramma

In haar toekomstvisie heeft de vereniging vastgesteld dat door het veranderend klimaat er forse uitdagingen zijn wat betreft grondwaterstand, bodem- en waterkwaliteit, watervasthoudend vermogen en biodiversiteit. Daarnaast zijn er forse uitdagingen in de landbouw als het gaat om stikstofreductie en de beweging naar duurzame, inclusieve landbouw. Deze grote thema's vragen om een integrale benadering van het gebied en een verbreding van de focus op het Markdal -sec- naar het gehele stroomgebied van de Mark van zowel beleidsmakers als ook van de vereniging Markdal. Deze visie wordt gedeeld door de provincie en het Waterschap.

De provincie heeft inmiddels een gebiedsregisseur aangesteld om een aanpak te ontwikkelen voor het gehele stroomgebied van de Mark, waardoor er goede afstemming plaats vindt tussen alle partners en projecten. Bij de ontwikkeling worden vier fasen onderscheiden: Voorverkenning, Verkenning, Planuitwerking en Realisatie.

d) De vereniging wordt betrokken bij de ontwikkeling van het gebiedsprogramma en heeft reeds commentaar gegeven op de voorverkenning en zal in 2024 en verdere jaren ditzelfde doen bij de volgende fasen.

Werkgroep Grensontkennend Stroomgebied

Omdat het stroomgebied zich uitstrekt buiten de landsgrenzen is door de werkgroep Grensontkennend Stroomgebied van de vereniging contact gezocht met het Vlaamse Natuurpunt Markvallei. Het gezamenlijke doel is om het idee van het grensontkennende stroomgebied vorm te geven. In 2024 zal de samenwerking bestaan uit een 3-tal elementen:

- het elkaar op de hoogte houden van ontwikkelingen in de Vlaamse en Nederlandse delen van het stroomgebied.
- Vlaamse inbreng in het Gebiedsoverleg dat is geïnitieerd door het Waterschap en de provincie Noord Brabant.
- een inventarisatie van informatie, studies en rapporten om te komen tot een geïntegreerd beeld van het gehele stroomgebied.

e. De vereniging zal in 2024 en verdere jaren de samenwerking met Natuurpunt Markvallei voortzetten en zo mogelijk intensiveren.

Big Jump

Er zijn amper waterlopen in Nederland en België die voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Deze vereist dat alle Europese waterlopen in 2027 aan bepaalde normen voldoen. In 2024 wil de Vereniging Markdal - samen met het Vlaamse Natuurpunt en andere organisaties in het Markdal - de BIG Jump in Nederland organiseren. Met de BIG Jump wordt aandacht gevraagd voor de noodzakelijke verbetering van de waterkwaliteit van onze beken en rivieren in Europa. De Big Jump vindt plaats op 14 juli 2024 om 15.00 precies.

f. De vereniging zal in 2024 een Big Jump in samenwerking organiseren in het Markdal.

4) Versterking relatie landbouw-natuur

Nog meer dan voorheen ligt er een druk op de agrarische sector om duurzamer te produceren. Zeker ook in het Markdal, waar de komende jaren veel extra natuur wordt ontwikkeld. Dit kan voor de agrarische bedrijven in het Markdal problemen opleveren, maar biedt ook kansen. Agrariërs kunnen eco-diensten bieden, eventueel in gezamenlijkheid binnen de sector en in samenspraak met niet-agrarische partners. Relevante vragen kunnen bijvoorbeeld zijn: "hoe kunnen we in het Markdal omgaan met de gevolgen van klimaatverandering (droogte en frequente forse regenbuien)" en "waar en hoe kunnen boeren en natuurbeschermers samen optrekken?".

g. De Vereniging Markdal zal in 2024 en verdere jaren in gesprek gaan met boeren en tuinders, met het doel een steuntje in de rug te bieden naar een duurzamer wordende agrarische sector.

5) Samenwerking

In ons visiedocument hebben we aangegeven dat we als vereniging

- een rol willen spelen bij het verwerven en verspreiden van nieuwe kennis en inzichten m.b.t. het behoud en verbetering van de kwaliteit van de natuur en het landschap en het gebruik er van.
- In het kader van de promotie van het Markdal in samenwerking met partners streven naar een jaarprogramma met natuurbelevingsactiviteiten, waarbij deelnemers wandelend of op de fiets kunnen genieten van de specifieke aspecten van het Markdal of plezier kunnen beleven aan initiatieven als pluk- en oogsttuinen of een wilgenknotcampagne.

In onze ogen kunnen we t.a.v. deze punten alleen resultaten behalen als we in nauwe interactie staan met alle belanghebbende organisaties en personen in het Markdal. Daarnaast zullen we periodiek contact zoeken met burgerinitiatieven in Brabant met vergelijkbare doelstellingen als onze vereniging.

h. De Vereniging Markdal zal in 2024 en verdere jaren in gesprek gaan en blijven met belanghebbende organisaties in het Markdal.

5) Interne organisatie

Vrijwilligers en leden

De kern van onze organisatie wordt gevormd door werkgroepen die inhoudelijke thema's en activiteiten uitwerken met behulp van interne en externe deskundigheid. Er is ruimte voor vrijwilligers met kennis en vaardigheden op het gebied van de inhoud, de uitvoering van activiteiten, projectmanagement en het besturen van een vrijwilligersorganisatie.

Daarnaast is een groot ledenaantal van belang omdat dit laat zien dat gebruikers grote waarde hechten aan het Markdal en de ontwikkeling ervan. Dit zorgt uiteindelijk voor meer invloed en een grotere slagkracht van de vereniging.

i. We streven in 2024 en verdere jaren naar een vergroting van het aantal leden en vrijwilligers.

Geschiedenis

In ons visiedocument hebben we vastgesteld dat de huidige herinrichtingsplannen zijn gebaseerd op de inspanningen en ideeën van een groot aantal mensen uit het verleden. Om alle inspanningen uit het verleden te kunnen beoordelen en waarderen, credits te geven aan de drijvende krachten achter de vereniging, maar ook voor het imago van de vereniging, is een beschrijving van de geschiedenis van belang.

j. We streven ernaar om in 2024 de geschiedenis en de resultaten van de vereniging uit het verleden op te tekenen.

6) Communicatie

Om de communicatie met de leden te versterken wordt in 2024 naast het uitbrengen van een viertal nieuwsbrieven gewerkt aan de ontwikkeling van een eigen YouTube kanaal waarbij filmpjes over het Markdal zichtbaar zijn. Via Facebook, Youtube en onze website zullen we het komende jaar de uitvoering van de werkzaamheden in Markdal-zuid volgen. Daarnaast gaan we ook een Instagram account aanmaken. De drie kanalen kunnen elkaar voortdurend versterken. Voorts vindt overleg plaats over het organiseren van een fototentoonstelling, waarbij de nadruk zal liggen op de vele vogels die het Markdal rijk is. Verder is de werkgroep communicatie voornemens om jaarlijks een of meer thema-avonden te organiseren. Het aantal volgers op Facebook is inmiddels de 900 gepasseerd. We gaan er voor om in 2024 de grens van 1000 volgers te overschrijden.

k. De Vereniging Markdal zal in 2024 en verdere jaren een breed pakket van communicatiemiddelen inzetten om de leden en belangstellenden te informeren en te betrekken bij het beleid van de vereniging.

Tot slot

Het is aan het bestuur om het concept-beleidsplan na verwerking van het commentaar van de leden verder te concretiseren in een actieplan. Het bestuur doet dit vanuit het concept van "moeten, willen en kunnen". Bestuur en leden moeten overtuigd zijn van de noodzaak van het gepresenteerde beleid; er moet voldoende motivatie zijn om het beleid uit te voeren en bovenal zal er voldoende menskracht beschikbaar moeten zijn. Dat betekent dat de plannen, in een vrijwilligersorganisatie als de onze, ook door de leden moeten worden uitgevoerd. Deelname aan onze activiteiten door de leden is dan ook een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van het beleidsplan.

Het bestuur
14 november 2023